

Inledning och utveckling av Ohjaamo-verksamhet för unga

Vad är Ohjaamo?

Ohjaamo är ett serviceställe med låg tröskel för unga under 30 år. Verksamhetsmodellen är uppbyggd av Ohjaamo som erbjuder sektorsövergripande information, rådgivning, vägledning och stöd, av olika förvaltningsområdens basservice och av ett omfattande samarbetsnätverk. Den öppna verksamhetsmodellen lockar unga att ta kontakt för att se över sin egen situation även utan att bli anvisade dit av en samarbetspart. Ohjaamo stöder särskilt unga i olika slags övergångsskeden och försöker hjälpa dem att komma in på en utbildning eller i arbetslivet. Beroende på ungdomarnas individuella situation kan Ohjaamos vägledning och stöd innehålla många olika etapper och bl.a. tjänster för social rehabilitering och hälsovårdstjänster som siktar till att de unga ska få studieplats eller sysselsättning och klara sig på den vägen.

Ohjaamos kärnverksamhet består av personlig rådgivning och vägledning, stöd för livsbalans, karriärplanering, utveckling av den sociala kompetensen samt för utbildning och sysselsättning. Ohjaamos sakkunniga personal klarlägger den unga personens situation och servicebehov individuellt på ett sätt som stöder den ungas delaktighet. Ohjaamo förfogar över funktionella tjänster som både bidrar till att identifiera den unga personens behov och stärker hans eller hennes funktionsförmåga och förutsättningar att klara av vardagen. I samråd med den unga görs en plan för hur de överenskomna målen ska nås. Avsikten med verksamhetsmodellen är att Ohjaamo ska vara ett stöd för ungdomarna tills man hittar en mer långvarig lösning för situationen t.ex. via samarbetsnätverkets tjänster eller den unga kommer in på en utbildning eller i arbetslivet. Ohjaamos omfattande samarbetsnätverk omfattar utöver myndigheter, läroinrättningar och ungdomsverkstäder också t.ex. aktörer inom den tredje sektorn, instanser som utför frivilligarbete och andra som arbetar med unga. Ohjaamo fungerar också som en länk till lokala företagare och företagorganisationer och arbetar för att arbetsgivare och unga ska kunna mötas.

När Ohjaamo-verksamheten byggs upp och servicemodellen utvecklas är det viktigt att ta med de ungas egna synpunkter i utvecklingsarbetet. De unga är själva aktiva aktörer vid Ohjaamo och kan t.ex. genomföra olika slags gruppaktiviteter som grundar sig på kamratstöd.

Ohjaamo som servicemodell gör ungdomstjänsterna effektivare och enklare och rensar ut överlappande verksamhet. Ohjaamos service kompletteras av riksomfattande vägledning på webben. Arbetet med att utveckla den inleds som bäst inom samordningsprojektet Kohtaamo, som genomförs av NTM-centralen i Mellersta Finland. Den service som ges ansikte mot ansikte får också stöd av redan existerande lösningar som finns tillgängliga via olika kanaler, såsom den riksomfattande telefonservice för karriärvägledning och utbildningsrådgivning som arbets- och näringsförvaltnings kundservicecenter erbjuder och portalen studieinfo.fi som administreras av undervisningsförvaltningen.

Organisering och finansiering av Ohjaamo-verksamheten

Ohjaamo-verksamheten grundar sig på det kunnande som finns och det samarbete som görs mellan olika organisationers informations-, rådgivnings- och vägledningstjänster och social- och hälsovården. Kunnandet och samarbetet är mångsidigt och aktörerna kompletterar varandra. Ohjaamo-avtalets verksamhetsmodell förutsätter ett starkt samarbete mellan aktörerna. Ohjaamo-modellen sammanför de aktörer som producerar ungdomstjänster på ett nytt sätt, främjar samarbete, skapar nya verksamhetskoncept och utvecklar den sektorsövergripande vägledningskompetensen.

Den grundläggande tanken med Ohjaamo-verksamheten är att Ohjaamos sakkunniga ska vara anställda av sin egen basorganisation (t.ex. en kommun, en arbets- och näringsbyrå, en läroinrättning, Fpa osv.) men utlokaliserade till de gemensamma Ohjaamo-lokaliteterna. Arbetsinsatsen i Ohjaamo-verksamheten kan variera från heltidsarbete till periodvist joursamarbete. För att de sektorsövergripande samarbetsformerna ska utvecklas och vägledningskompetensen införlivas också i basorganisationernas verksamhet är det viktigt att Ohjaamo-personalen upprätthåller ett nära band till sin basorganisation. Undervisnings- och kulturministeriets ESF-helhet Osuva ohjaus främjar utvecklingen av Ohjaamo-personalens vägledningskompetens.

Ohjaamo-modellen har en beröringspunkt med det kommunförsök som finansministeriet genomför under åren 2015–2016 i anslutning till ungdomsgarantin. Avsikten med kommunförsöket är att göra ungdomstjänsterna effektivare genom att intensifiera kommunernas och arbets- och näringsförvaltningens samarbete.

För pilotprojekt på Ohjaamo-verksamhet kan finansiering sökas ur den riksomfattande ESF-delen för ungdomsgarantin. Ända från projektstarten ska pilotprojekten systematiskt sträva till att införliva Ohjaamo-modellen i den permanenta verksamhet som finns i regionerna och på orterna. Det är också möjligt att utveckla och göra pilotprojekt på servicen med nationella medel, som exempel kan nämnas Byströms hus i Uleåborg. NTM-centralen i Mellersta Finland ansvarar för den riksomfattande ESF-helheten för ungdomsgarantin, meddelar när finansiering kan sökas ur den riksomfattande ESF-delen samt genomför projektet Kohtaamo som samordnar åtgärdshelheten. Samordningsprojektet Kohtaamo fortsätter att utveckla Ohjaamo-modellen på riksnivå tillsammans med de övriga aktörerna, samordnar Ohjaamo-nätverket och utvecklingsarbetet, sprider information om bra verksamhetsmodeller och god praxis för att de ska bli bestående samt följer upp och utvärderar verksamheten. Till projektets uppgifter hör också att utveckla riksomfattande vägledning för webben.

Väsentliga element i Ohjaamo-verksamheten:

- Målgruppen är unga under 30 år
- Låg tröskel till servicen
- Sektorsövergripande information, rådgivning, vägledning och stöd som utnyttjar samarbetet med basservicen och det omfattande samarbetsnätverket
- Utgår från att unga har många olika slags och föränderliga servicebehov
- Målet är att den unga personen ska hitta en egen väg till utbildning och sysselsättning
- Stöder ungdomarnas delaktighet
 - Den unga är med och planerar sin egen väg
 - De unga är delaktiga i Ohjaamo-verksamheten som planerare, utvecklare och aktiva aktörer
- Verksamhetsmodellen bygger på ett avtal:
 - ett gemensamt koncept för såväl den service som ges ansikte mot ansikte som de elektroniska tjänsterna
 - gemensamma lokaler och målet ett gemensamt kundsystem
 - gemensam orientering och kompetens som ständigt utvecklas
 - gemensam samordning
 - av olika aktörer tillhandahållen bra, fungerande basservice som utvecklas